

Publicatie inventarisatie SPUK-jongerencultuur 2022-2024

G40 en G4 gemeenten in de
cultuurregio's van Noord-Holland
(Metropoolregio Amsterdam en
Noord-Holland Noord)

december 2024

Provincie
Noord-Holland

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Het proces	3
De landelijke regeling SPUK Jongerencultuur	4
Bevindingen.....	5
Resultaten gemeenten	8
1. Alkmaar	8
2. Almere	12
3. Amstelveen	15
4. Amsterdam	18
5. Haarlem.....	22
6. Haarlemmermeer	25
7. Hilversum.....	27
8. Hoorn.....	30
9. Lelystad	33
10. Zaanstad	36
Lessons learned voor SPUK talentontwikkeling 2025	40
Colofon	42
Bijlage 1: Vragenlijst gesprekken gemeenten.....	43

Inleiding

In opdracht van de provincie Noord-Holland, heeft adviesbureau voor culturele vraagstukken Cultuurslagers een inventarisatie uitgevoerd naar de resultaten van de SPUK jongerencultuur in de periode 2022-2024. Bij deze inventarisatie zijn de G40 en G4 gemeenten in de cultuurregio's Noord-Holland Noord en de Metropool Regio Amsterdam (MRA) betrokken. De uitkomsten van de inventarisatie die tussen september en november 2024 is uitgevoerd, worden in deze publicatie samengebracht.

Deze publicatie dient als inspiratie voor beleidsmedewerkers en voor de tien betrokken gemeenten, zodat zij vanaf 2025 vervolg kunnen geven aan de succesvolle en vruchtbare projecten en/of om te leren van elkaars processen en nieuwe ideeën op te doen. Ook dient deze publicatie als inspiratie voor de andere gemeenten uit de provincie Noord-Holland, G40 en G4, de Vereniging voor Nederlandse Gemeenten (VNG) en het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Deze publicatie richt zich op de interne beleidsmedewerkers en bestuurders uit de deelnemende gemeenten van de MRA en Noord-Holland Noord, alsook de provincies Noord-Holland en Flevoland.

Het proces

De inventarisatie die in deze publicatie beschreven staat is tot stand gekomen aan de hand van verschillende methoden. Dit betreffen:

1. Inhoudelijke analyse van de landelijke en gemeentelijke subsidieregels opgesteld in het kader van de SPUK Jongerencultuur;
2. Gesprekken (online) met beleidsmedewerkers van de tien gemeenten;
3. Analyse van de overzichten van subsidietoekenningen per gemeente.

Tijdens de gesprekken met de beleidsmedewerkers (van gemiddeld 30 minuten per gemeente) zijn de interviews afgenomen aan de hand van een vooraf opgestelde vragenlijst (zie bijlage 1). Deze vragenlijst bevat o.a. vragen over sprekende voorbeelden, interne processen en succesvolle projecten die in een vervolgregeling prioriteit hebben om voortgezet te worden.

Disclaimer: De inventarisatie liep parallel met de voorbereiding van de nieuwe SPUK talentontwikkeling van OCW in beide cultuurregio's. Mede daardoor hebben resultaten van deze inventarisatie geen invloed gehad op de opzet van de nieuwe SPUK talentontwikkeling 2025. Daarnaast worden de rijks gelden van deze nieuwe SPUK op een andere manier over het land verdeeld. Wel zijn enkele bevindingen van de inventarisatie gedurende het proces gedeeld met beleidsadviseurs van de provincie Noord-Holland en de kerngroep van de MRA.

De landelijke regeling SPUK Jongerencultuur

De Impuls Jongerencultuur werd in november 2022 beschikbaar gesteld door het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) aan de G40 en G4 gemeenten in Nederland en de provincie Zeeland. De subsidie was bedoeld voor tijdelijke projecten, voor en door jongeren, zoals festivals, evenementen, locaties waar jongeren cultuur kunnen ervaren en activiteiten gericht op ontmoeting, creativiteit en cultuurbeleving. Als reactie op de coronaperiode, die zowel sociaal, economisch en mentaal veel impact op jongeren had, was het speerpunt van het ministerie van OCW om de positieve effecten van cultuurdeelname in te zetten bij deze doelgroep. Daarmee was het doel van de impuls gelden om bij te dragen aan de verbinding, veerkracht en persoonlijke ontwikkeling van jongeren.

Initieel was de opzet om de specifieke uitkering van de gelden in 2022 te verlenen en (geheel of gedeeltelijk) uit te voeren. In februari 2023 werd de uitvoeringsperiode verlengd tot december 2023. Vervolgens is in april 2023 de specifieke uitkering gewijzigd om in 2024 hetzelfde bedrag nog eens beschikbaar te stellen. In 2024 werd ook bekend dat de nieuwe SPUK gelden tot en met 2025 besteed mochten worden. Uiteindelijk ontvingen de G4-gemeenten ieder € 380.000 per jaar (2022, 2023 en 2024). Gemeenten uit de G40 ontvingen € 294.000 per jaar. Deze verdeling is gemaakt op basis van de omvang van de jongerenpopulatie in de gemeenten, waardoor de G4 een hoger bedrag dan de G40 ontvingen.

Met de specifieke uitkeringen aan gemeenten werd beoogd dat aangesloten kon worden bij de lokale uitgangssituatie en behoeften. Gemeenten konden het budget daarom benutten voor maatregelen die aansloten bij hun lopende beleid en de bestaande infrastructuur voor jongeren. Daarnaast werd het als belangrijk gezien om in te spelen op de belevingswereld en wensen van lokale jongeren. Dit deden gemeenten door met hen in gesprek te blijven en open te staan voor initiatieven van jongeren zelf. Jongeren organiseren zich vaker informeel, in tijdelijke projecten en op tijdelijke plekken zoals festivals. Als primaire doelgroep van deze maatregel werd bij jongeren gedacht aan de leeftijdscategorie 14 t/m 27 jaar. Met de impuls werd extra ondersteuning gegeven aan lokale plekken en initiatieven voor en door jongeren om zich creatief te ontwikkelen. De middelen konden in beperkte mate besteed worden aan het betrekken van jongeren bij de nadere invulling van de impuls jongerencultuur, bij de bevindingen staan hier enkele voorbeelden van.

Bevindingen

Na uitvoering van de inventarisatie aan de hand van *desk research* en gesprekken met de gemeenten staan hieronder de belangrijkste bevindingen en conclusies.

Hoofdconclusies

1. Aan het doel van de regeling om activiteiten voor jongeren, gericht op ontmoeting, creativiteit en cultuurbeleving, te realiseren, is in alle gemeenten voldaan. De trajecten waar ook eigenaarschap bij de doelgroep is gelegd, hebben veelal bijzondere resultaten en sprekende voorbeelden opgeleverd. Al met al zijn de gemeenten blij met wat ze met de impuls gelden voor jongeren hebben kunnen bereiken. In dit licht zou het, wat betreft de gemeenten, zonde zijn als de financiering voor jongerencultuur hiermee stopt. Het is daarom nodig dat sterk ontwikkelde activiteiten binnen een nieuwe (SPUK) regeling of binnen reguliere financieringsstromen van de gemeenten voortgezet kunnen worden.
2. Bij de meeste gemeenten zijn (bijna) alle impuls gelden toegekend aan projecten, bij enkelen is momenteel sprake van een laatste aanvraagronde. Alleen in Haarlemmermeer wordt nog een nieuwe subsidieregeling opgesteld om de gelden in 2025 nog te kunnen besteden. Hieruit valt op te maken dat de gemeenten een effectief bestedingsbeleid hebben gevoerd en dat er ook bij bijna alle gemeenten veel animo is geweest voor een impuls jongerencultuur.
3. Gemeenten hebben het als uitdagend ervaren dat de impuls gelden tijdelijk waren. Er zijn met succes structuren opgestart om cultuurdeelname bij een nieuwe doelgroep (jongeren) te stimuleren, alleen is de verduurzaming ervan niet mogelijk zonder nieuwe (impuls) gelden. Verschillende gemeenten kijken hoe de nieuw opgebouwde subsidiestructuren geborgd kunnen worden binnen de bestaande gemeentelijke subsidiestructuren. Helaas is dat voor veel gemeenten op dit moment nog een zoektocht.

(Hondsdoel, Muziekkans)

Bevindingen t.a.v. maatwerk

4. Iedere gemeente heeft een eigen inhoudelijke focus gekozen. Bij enkele gemeenten heeft de SPUK jongerenregeling zich meer gericht op talentontwikkeling, terwijl bij andere de focus in het bijzonder op de connectie met het sociale domein en de positieve gezondheid lag. Ook zijn er gemeenten die zich voornamelijk hebben gericht op participatie en het gevoel van eigenaarschap van jongeren. Dit laat zien dat gemeenten de gelden inderdaad, zoals bedoeld was, hebben kunnen toespitsen op hun eigen situatie.
5. Verschillende gemeenten hebben voor nieuwe interne samenwerkingen en werkwijzen gekozen om de regeling uit te zetten. Het opbouwen van samenwerkingsrelaties met andere (sociale) afdelingen binnen de gemeente, met externe adviespartijen of jongerenraden was voor de uitvoerende teams veelal een tijdsintensief traject, maar werd wel ervaren als waardevol. Bij een nieuwe regeling zou het interne proces weer op dezelfde lijn voortgezet worden, nu de connecties nog warm zijn.
6. Ook zit er verschil tussen gemeenten of er focus is gelegd op het bestendigen van projecten die al bestonden, terwijl andere gemeenten zich juist gericht hebben op een nieuw initiatief. In de startperiode van de regeling hebben de meeste gemeenten initieel in het netwerk van bestaande subsidierelaties gekeken in verband met de tijdsdruk na de bekendmaking van de regeling. Deze impuls heeft versterking van de culturele infrastructuur gestimuleerd aan de bestaande subsidierelaties, doordat er aan de hand van de ad hoc beschikbare middelen meer mogelijkheden voor deze instellingen ontstonden. Aan de andere kant heeft het opbouwen van de nieuwe subsidierelaties door de gemeente gezorgd voor een grotere bekendheid met de diversiteit in het cultureel landschap van de desbetreffende gemeente.

Communicatie en looptijd regeling

7. Doordat in de meeste gemeenten de projectperiodes van toegekende initiatieven nog lopen (bij enkelen lopen de aanvraagperiodes zelfs nog door tot in 2025), is het nog onduidelijk wat de impact van de regeling is geweest op de (middel)lange termijn.
8. Hoewel binnen de landelijke regeling de mogelijkheid bestond om middelen in te zetten voor het uitwerken van en het communiceren over de gemeentelijke regeling, hebben de meeste gemeenten ervoor gekozen om de middelen voornamelijk aan de projecten van aanvragende partijen te besteden. In het kader van doelmatigheid is dit positief en voorbeeld stellend. Communicatie rondom de regelingen is met name via de digitale en pers kanalen van de gemeenten gerealiseerd en uitgezet via het netwerk van gesubsidieerde instellingen of sociale jongerenorganisaties. Uitzonderingen zijn de gemeente Alkmaar die een kick-off heeft gerealiseerd en de gemeente Zaanstad die een digitaal jongerenplatform heeft opgericht.

Doelgroep jongeren

9. Enkele gemeenten hebben vanaf de tweede tranche gebruik gemaakt van een externe partij voor het uitvoeren van de regeling, meestal door/voor jongeren of een adviescommissie jongeren. Bij anderen vond er interne besluitvorming door ambtenaren plaats. Bij de eerste tranche was door het ad hoc beschikbaar komen van de gelden bij geen enkele gemeente ruimte voor het betrekken van partners. Met name

- de participatie van jongeren of jeugdwerk in het beoordelingsproces is toepasselijk in de insteek van de regeling en heeft ook het eigenaarschap bij de doelgroep gestimuleerd.
10. Op Amsterdam en Haarlemmermeer na hebben alle gemeenten de oorspronkelijke leeftijdskaders uit de landelijke regeling gehanteerd: 14 t/m 27 jaar. In Amsterdam is de ondergrens naar 18 jaar gegaan in verband met de focus op nachtcultuur waar een minimumleeftijd voor vereist is. In Haarlemmermeer staat in de subsidieregeling dat er gedacht wordt aan de leeftijdscategorie 12 t/m 27 jaar, hetgeen een lagere ondergrens is dan de landelijke richtlijn.
 11. Het is voor veel gemeenten lastig gebleken om jongeren direct zelf te bereiken via een subsidieregeling. Subsidie aanvragen is een 'log en bureaucratisch' traject dat niet direct aanspreekt bij jongeren. Enkele gemeenten hebben de ervaring dat het plaatsen van een tussenpartij, als een jongerencommunity of jongerenwerk, heeft bijgedragen aan het bereiken van de doelgroep. Andere gemeenten hebben een sociale of culturele partij als facilitator van een aanvraag geplaatst, waarna jongeren eigenaarschap kregen over de te besteden gelden met begeleiding daarbij. Ook hebben gemeenten weloverwogen keuzes gemaakt om de regeling alleen voor instellingen in te richten of ook -deels- zodat individuen (of niet rechtspersonen) kunnen aanvragen. Indien er gekozen is voor de mogelijkheid om jongeren zelf aan te laten vragen, leert de ervaring dat een tussenliggende partij die de taal van jongeren spreekt, essentieel is om de doelgroep van de regeling direct te bereiken.

(FocusOn, Uilenkatten (thuisfront))

Resultaten gemeenten

In dit hoofdstuk staat per gemeente uitgewerkt hoe de regeling tot stand gekomen is, hoe het proces tussen 2022-2024 door de gemeenten vormgegeven werd en welke resultaten behaald zijn. In schematische kwantitatieve overzichten wordt de actuele status van de besteedde SPUK-gelden per 1 november 2024 weergegeven. De projecten die vervolgens uitgelicht worden, betreffen projecten of projectvormen die heel kansrijk zijn om ook buiten de gemeentegrenzen door te zetten in een nieuwe regeling of in de bestaande subsidiestructuren van de desbetreffende gemeente of provincie. Daarnaast worden processen uitgelicht waarbij concepten benoemd worden die voor andere gemeenten als voorbeeld kunnen dienen.

1. Alkmaar

De gemeente Alkmaar heeft met de SPUK impuls gelden vanaf 2022 ingezet op projecten voor jongerencultuur. Vanuit het ambtelijk apparaat is er door het ad hoc beschikbaar komen van de gelden in 2022 gekozen om enkele organisaties projecten met deze impuls te benaderen die al een subsidierelatie met de gemeente hadden en waar plannen lagen voor een extra impuls voor jongerencultuur. In 2023 zijn subsidieregels opgesteld die aansloten bij de gemeentelijke beleidsprioriteiten vanuit het cultuurbeleid en het sociaal jongerenbeleid. Deze subsidieregeling is in juli 2023 officieel uitgezet en loopt door tot en met eind 2024.

(ShowMansFear, Toekomstfabriek)

De subsidie kan worden aangevraagd door (a) culturele organisaties en/of jongerenorganisaties en (b) jongeren vanaf 14 t/m 27 jaar die niet verbonden zijn aan een culturele of jongerenorganisatie. Jongeren tot 18 jaar moeten een schriftelijke toestemming van de ouder(s)/verzorger(s) overleggen. Bij aanvragen door een jongere zelf werd een limiet gehanteerd van € 5.000,- per aanvraag. Voor de aanvragen vanuit jongerenorganisaties en culturele instellingen was er geen maximaal aanvraagbedrag vastgesteld.

De subsidieregeling had als richtlijn dat de toegekende activiteiten georganiseerd en geconsumeerd moesten worden door jongeren, met de insteek dat de professionele schil van organisaties niet volledig de touwtjes in handen zouden nemen. Er werd in de aanvragen gekeken of een cultureel component aanwezig was en of jongeren elkaar door middel van cultuurparticipatie zouden ontmoeten. Als doelgroep werd jongeren van 14 t/m 27 jaar aangehouden.

(shotbySe7en, KINETIC indoor festival)

Proces

In het aanvraagtraject van de subsidieregeling is er ingezet om zo laagdrempelig mogelijk te zijn voor jongeren. De eisen in het aanvraagformulier en voor het activiteitenplan waren voor jongeren bewust simpel gehouden. De beleidsmedewerkers van de gemeente Alkmaar hebben hier een aanjagende rol in gespeeld door als loketfunctie voor potentiële aanvragers te fungeren. Ook was het mogelijk om concept formats per mail in te dienen waar de beleidsmedewerkers feedback op leverden. Dit zorgde ambtelijk wel voor een arbeidsintensief proces. Daarnaast heeft Stichting Talent and Dreams, die de jongeren in het aanvraagtraject begeleidde, een pitchavond gehouden waar de gemeenteambtenaren als jury aanwezig waren.

In de gemeente Alkmaar zijn de afdeling cultuur en sociaal domein gezamenlijk opgetrokken binnen het opstellen en uitzetten van deze regeling. Ook culturele instellingen zijn fysiek samengekomen met jongeren en hebben hen geadviseerd en een stem gegeven. Vanuit dit principe hebben zowel het veld als de gemeente het subsidietraject als waardevol ervaren maar

ook als leertraject voor het werken met jongeren. Voor de gemeente was het proces van jongeren in een vroeg stadium te begeleiding tijdovend maar heel waardevol, met name doordat ze konden zien waar de behoeftes van jongeren lagen. Door deze manier van werken waren er zeer weinig afwijzingen. De jongeren zelf waarderen het ook enorm dat ze hierin werden begeleid. Wanneer een project succesvol bleek, hebben enkele jongeren nog een tweede mogelijkheid gekregen om aan te vragen. Hiermee is organisatietalent bij de jongeren gestimuleerd, aangezien zijzelf het beste weten wat er speelt en waar behoefte aan is.

Zodoende heeft de gemeente een duidelijk signaal afgegeven richting jongeren dat ze ertoe doen, dat ze mee mogen denken en daadwerkelijk mee kunnen doen. De uitdaging hierbij is dat de SPUK gelden tijdelijk waren en daarmee wordt een (structureel) vervolg van de huidige manier van investering in jongeren bemoeilijkt. Daarnaast is ook begeleiding van de jongeren belangrijk gebleken om jongeren actief betrokken te houden. Niet voor alle jongeren was voldoende slagkracht aanwezig om projecten door te kunnen zetten.

De communicatie rond de subsidieregeling verliep hoofdzakelijk via de kanalen van de gemeente, namelijk aan de hand van een kick-off bijeenkomst en een persbericht. Via mond-op-mond reclame heeft de regeling bekendheid verworven in de regio. Daarnaast zijn ook culturele instellingen en jongerenwerkers het actief gaan stimuleren bij de doelgroep. Inmiddels is dankzij de regeling een mooie community opgebouwd en ziet de gemeente dat de jongeren elkaar ook weten te vinden.

Er is nog een bedrag van ongeveer €65.000,-, afhankelijk van de verantwoordingen, over vanuit de uitgekeerde gelden die in 2025 ingezet gaat worden. Aangezien de nadere subsidieregels eind 2024 aflopen, liggen er in december nieuwe regels voor bij het college van B&W. Hiermee worden de gelden ook in 2025 nog beschikbaar gesteld voor jongeren die met een bijdrage van € 5.000. Zowel jongeren die voor de eerste keer aanvragen kunnen een waardevolle impuls kunnen krijgen als de doorontwikkeling van projecten van jongeren. De gemeente maakt deze keuze omdat er in Alkmaar vooralsnog voor jongeren weinig subsidiemogelijkheden zijn.

Resultaten

Bij de toegekende projecten in de gemeente Alkmaar zijn veelal activiteiten met muziek (in de breedste zin van het woord), urban/graffiti, theater en cabaret aanwezig. Hieruit kunnen enkele bijzondere projecten worden uitgelicht. Voornamelijk muziek lijkt vanuit de regeling het best aan te sluiten bij de belevingswereld van de jongeren. Zo hebben enkele jongeren elkaar gevonden en zich verenigd in een projectaanvraag voor het organiseren van een bandjesfestival. Vervolgens hebben ze zichzelf bij de KvK geregistreerd en gaan ze een tweede editie (en mogelijk andere evenementen) organiseren. Ook heeft STAD Alkmaar jongeren bijeengebracht en begeleid die graag een museumnacht wilden organiseren. Dankzij de SPUK-regeling was het mogelijk om drie edities van dit evenement te organiseren die in de jaren steviger geworteld is en waar meer partners aangehaakt zijn.

	2022	2023	2024
Beschikbaar subsidiebudget	€ 310.000	€ 294.700	€294.700
Toegekend subsidiebudget ¹	€ 37.221	€ 137.817	656.363
Aantal ontvangen aanvragen	2	14	60
Aantal toegekende aanvragen	2	11	56
Gemiddeld budget per toegekende aanvraag	€ 18.611	€ 11.485	€ 11.753

Uitgelichte processen en projecten

Proces	Beschrijving
Begeleiding jongeren bij aanvragen	Er is bij het uitzetten van de subsidieregeling in oktober 2023 een inspiratiebijeenkomst georganiseerd. Tijdens deze kick-off vertelde de gemeente over de subsidieregeling, hoe jongeren subsidie kunnen aanvragen en droegen jonge Alkmaarse artiesten bij geven van inspiratie voor projecten. Daarnaast heeft de Stichting Talent and Dreams (STAD) op verzoek van de gemeente jongeren begeleid in het aanvraagtraject. Tijdens een door hen georganiseerde pitchavond hebben de beleidsmedewerkers van de gemeente Alkmaar als jury input gegeven op projectideeën en -plannen.

Project	Tranche	Beschrijving
Crosstown murals graffiti festival (penvoerder STAD)	2024	Vier jonge graffiti-liefhebbers organiseren een speciale (gratis) editie van het festival voor jongeren van 13 tot 20 jaar. Het festival biedt 35 jonge graffitikunstenaars de kans om hun talent te laten zien. Bezoekers kunnen daarnaast deelnemen aan graffiti-workshop of zelf aan de slag op een vrije muur. Organisatoren begeleiden jongeren bij het creëren van een origineel kunstwerk. Dit evenement biedt creatieve jongeren een kans om hun kunst te tonen, hun vaardigheden te ontwikkelen, en een positieve bijdrage te leveren en deel te worden van een inspirerende gemeenschap.
Makers in Beeld (Filmhuis Alkmaar & Kunstuitleen Alkmaar)	2024	Filmhuis Alkmaar en Kunstuitleen Alkmaar organiseren de eerste editie van dit talentontwikkelingstraject, waarin jonge kunstenaars in duo's, bestaande uit een beeldend kunstenaar en een filmmakernieuw, werk maken binnen het thema Klimaat. Het traject is een intensieve samenwerking met een andere discipline, maar makers krijgen de ruimte om hun eigen signatuur te laten zien onder begeleiding van een persoonlijke coach.

¹ Bij 'toegekend subsidiebudget' plaatsen we de nuance dat er bij een lagere vaststelling er potentieel nog gelden teruggevorderd worden. Dit geldt ook voor alle onderstaande gemeenten.

2. Almere

De gemeente Almere heeft met de SPUK-gelden een regeling opengesteld, gericht op cultuurparticipatie van jongeren. In 2022 is besloten de regeling, mede door het ad hoc beschikbaar komen van de gelden, aan te bieden aan enkele culturele organisaties die zich richten op jongerencultuur. Met deze inzet was de gemeente verzekerd dat het geld goed terecht zou komen bij activiteiten voor de doelgroep.

In 2023-2024 – in beschikkingen per jaar 2023 en 2024 – is de regeling breder opengesteld voor alle culturele initiatiefnemers in de gemeente. De subsidieplafonds waren voor de twee tranches even hoog, al zijn er voor 2023-2024 nadere subsidieregels opgesteld waaraan de aanvragen moesten voldoen. De regeling richtte zich op (een tijdelijke impuls van) activiteiten rondom eigentijdse cultuurbeoefening, met als doelgroep jongeren van 14 t/m 27 jaar. Er werden geen disciplines of thema's benoemd, alleen dat er sprake moest zijn van participatie.

Om initiatiefnemers van culturele activiteiten te bereiken, zijn bekendmakingen gepubliceerd in de eigen nieuwsbrief cultuur van de gemeente Almere en via de gemeentelijke website.

(Spoor 5)

Proces

Het verschil in inzet tussen de tranches was goed merkbaar. In 2022 moest in rap tempo een keuze worden gemaakt ten aanzien van de besteding van de gelden, waarna er in 2023-2024 meer ruimte was voor reflectie. In 2023-2024 werden de aanvragen structureel beoordeeld vanuit een vierogen principe. De aanvragen werden beoordeeld door de vervanger van de beleidsmedewerker cultuur die met verlof was, en er werd ook telkens één andere collega betrokken als externe lezer en frisse blik. Dit was een voorbeeld in het proces wat goed werkte.

In 2022 konden niet alle activiteiten worden uitgevoerd, maar door de verruiming van criteria konden deze alsnog in 2023 plaatsvinden met ook inhoudelijk een betere aansluiting bij de doelgroep en gemeentelijke doelstellingen. De langere doorlooptijd naar 2023 en 2024 werd als prettig ervaren. Alle beschikbare SPUK-middelen zijn ingezet. De gemeente gaat na afloop van de regeling aan de slag met een interne evaluatie.

Resultaten

Over het algemeen zijn er met de SPUK-gelden in Almere mooie activiteiten georganiseerd met en voor jongeren. In 2023-2024 zijn er 14 aanvragen binnengekomen, waarvan er één niet is verleend omdat deze al via een andere route werd gesubsidieerd. De aanvragers waren hoofdzakelijk initiatiefnemers die al langer in het culturele veld van Almere aanwezig waren en in de meeste gevallen al in een structurele subsidierelatie met de gemeente zaten. Toch hebben ook een aantal nieuwe initiatiefnemers een aanvraag ingediend evenals een zelfstandige kunstenaar. Het is positief dat ook zij de gemeente hebben weten te vinden.

Rode draad in veel aanvragen was de behoefte aan talentontwikkeling, waarbij het aan de ene kant ging over het kunnen faciliteren van plekken voor makers en aan de andere kant om het organiseren van trajecten voor talenten. In 2023-2024 is via een toegekende aanvraag een nieuwe broedplaats tot stand gekomen waarmee momenteel de mogelijkheden worden verkend tot een structurele subsidierelatie met de gemeente Almere. Ook is in 2023-2024 een financiële impuls gegeven aan SALTY, het talentontwikkelingsplatform voor jongeren in Almere en omgeving binnen de Urban Arts. SALTY ontwikkelt zich binnen Almere ontvangt ook meerjarige financiering van het Fonds voor Cultuurparticipatie voor haar bovenlokale functie.

(Spoor 5)

Een andere constante was dat met name bestaande activiteiten zijn gefinancierd die nog een jaar gecontinueerd konden worden. Hierdoor vond doorontwikkeling en/of een bijdrage aan talentontwikkeling plaats en kwam het geld vrijwel direct terecht bij de jongerendoelgroep. Een aantal instellingen hebben daarom in meerdere jaren (2022, 2023 en 2024) aanvragen ingediend, die door de gemeente ook bewust zijn toegekend om de initiatieven steviger te wortelen in de lokale infrastructuur.

	2022	2023	2024
Beschikbaar subsidiebudget	€ 310.000	€ 294.700	€ 294.700
Toegekend subsidiebudget	€ 226.684	€ 295.720	€ 306.626
Aantal ontvangen aanvragen	7	14	10
Aantal toegekende aanvragen	7	8	6
Gemiddeld budget per toegekende aanvraag	€ 32.383	€ 36.965	€ 51.104

Uitgelichte projecten

Project	Tranche	Beschrijving
Spoor 5 (<i>Kasper Jongejan</i>)	2022, 2023	Een plek waar Almeerse makers en bezoekers met elkaar kennis kunnen maken d.m.v. een plek in het Almere Centraal Station. Maandelijks wordt het atelier in gebruik genomen door een andere kunstenaar die minimaal 1 kunstwerk opleveren. Er worden verder groepsexposities, maandelijkse lezingen/info avonden, workshops, de podcast 'Zuiderzee Strijders' en een randprogramma waaronder 'sneaker of the week' en 'look of the week' gerealiseerd. Kasper Jongejan realiseerde dit vanuit zijn sterke positie in The Culture scene.
Art Playground (<i>Stichting Ars Positum</i>)	2022, 2023 (liep door in 2024)	Het project is een social space voor jonge mensen om de wereld te ontdekken en onderzoeken. Om zo de toekomst samen vorm te geven op een actieve, energieke manier. Een warme plek waar jongeren een eigen verhaal kunt vertellen en verbeelden. Deze space is opgezet in een wijk waar nog weinig culturele initiatieven waren en kon een ontwikkeling doormaken via het verkrijgen van een pand en aanstellen van gebiedsadviseurs. Activiteiten die gerealiseerd zijn bestaan o.a. uit een open doe-kunstinstallatie en een expo.

3. Amstelveen

De gemeente Amstelveen heeft de SPUK-gelden vanaf 2023 in een projectregeling vormgegeven om te investeren in cultuuraanbod voor jongeren. Voor de uitvoering is samengewerkt met jongerenwerk. In de regeling is opgenomen dat de activiteiten gericht dienen te zijn op het bereiken van jongeren tussen de 14 en 27 jaar. Verder zijn er geen specifieke disciplines of thematieken in de regeling vastgesteld.

In 2022 is deze regeling exclusief aangeboden aan zeven organisaties die al een subsidierelatie hadden met de gemeente. In het portaal van de gemeente is een formulier aangemaakt dat instellingen moesten invullen met doelstellingen en een beschrijving van de activiteit. In 2023 en 2024 is de regeling steeds breder uitgestuurd, waardoor andere initiatiefnemers, die nog niet in beeld waren bij de gemeente ook een aanvraag konden indienen.

(FocusOn, Uilenkatten (thuisfront))

Proces

De beoordeling van de aanvragen is gedaan door alle ambtenaren in het desbetreffende cluster. Het uitgangspunt was om zoveel mogelijk projecten te honoreren zodat er ruimte voor nieuwe activiteiten zou ontstaan. Daarbij is wel nadrukkelijk gekeken of er niet te veel overlap was tussen de toegekende aanvragen, mede om te sturen op een zo groot mogelijke diversiteit in het jongerenaanbod. Door de gemeente is actief meegedacht met alle aanvragers vanuit een kritische en reële blik, maar met het enthousiasme van de initiatiefnemers als grondstof om activiteiten verder te ontwikkelen. Op die manier zijn nieuwe initiatieven ontstaan of hebben bestaande activiteiten meer 'body' gekregen. Sommige activiteiten hebben minder geld gekregen dan er was aangevraagd, maar in zijn totaliteit zijn er slechts twee aanvragen afgewezen.

Er is nog een klein bedrag over voor een beperkte uitrol in 2025. Vanuit de ambtenaren in het desbetreffende cluster wordt momenteel in kaart gebracht welke reeds uitgevoerde activiteiten interessant zijn voor doorontwikkeling, zodat deze, mede vanuit dit budget, kunnen worden gefinancierd. Dit wordt waarschijnlijk via een selectiecommissie uitgezet. Omdat de SPUK-gelden eenmalig waren en er geen aanvullende (structurele) gemeentelijke gelden beschikbaar zijn, is verdere verduurzaming van interessante projecten een uitdaging. Wel gaat de gemeente kijken hoe ruimte voor vernieuwing in het culturaanbod beter geborgd kan worden in de huidige subsidierelaties met het culturele veld. Een mogelijkheid is het investeren in Lab C, een organisatie die initiatiefnemers van cultuur met advies ondersteunt in het opzetten van activiteiten en het vergroten van ondernemerschap in cultuur.

(Shivan Yasin, Lab C)

Resultaten

Er is een divers aanbod gerealiseerd, onder andere door de samenwerking met jongerenwerk en doordat jongeren ook zelf via een culturele instelling het initiatief hebben genomen tot het indienen van een aanvraag. In het merendeel van de aanvragen kwamen intrinsieke culturele doelstellingen samen met sociaal-maatschappelijke doelen. Met name vanuit de studentencampus Uilenstede werden er veel activiteiten georganiseerd. In dit gebied zit ook een theater, in veel aanvragen werd dan ook de combinatie gemaakt tussen podiumkunsten en een workshopvorm. Andere voorbeelden van gerealiseerde activiteiten zijn een DJ-cursus met componenten van talentontwikkeling, een initiatief rondom het zelf ontwerpen en maken van kleding inclusief onderzoek naar het laten zien op Instagram.

	2022	2023	2024
Beschikbare subsidiebudget	€ 310.000	€ 294.700	€ 294.700
Toegekend subsidiebudget	€ 296.367	€ 376.179	€ 353.082
Aantal ontvangen aanvragen	7*	12	14
Aantal toegekende aanvragen	7*	10	12
Gemiddeld budget per toegekende aanvraag	€ 42.338	€ 37.618	€ 29.424

* aantal exclusief diverse lopende projecten

Uitgelichte projecten

Project	Tranche	Beschrijving
Young Rebels Project	2024	Het Young Rebels Project is een innovatief mode-evenement dat wordt georganiseerd door jongeren, in samenwerking met Jongerenwerk Gemeente Amstelveen, Lab C en verschillende lokale partners. Jongeren krijgen de mogelijkheid om onder begeleiding van professionals te werken aan verschillende disciplines, zoals kledingontwerp, muziekproductie, marketing en documentaire productie. Het project draait om talentontwikkeling en samenwerking, waarbij jongeren zelfstandig werken aan het creëren van een groot evenement. Dit project biedt niet alleen technische vaardigheden, maar stimuleert ook persoonlijke groei, zelfvertrouwen en sociale interactie.
Platform C (Lab C)	2022, 2023, 2024	Platform C heeft een creatieve broedplaats opgezet in haar gebouw aan het Stadsplein: Lab C. Lab C is een digitale creatieve ruimte waar jongeren van 14-27 jaar samenkomen om te creëren, met activiteiten op het gebied van Urban Arts. Er zijn drie docent/coaches aangetrokken, materialen en technische faciliteiten aangeschaft en er zijn activiteiten georganiseerd op het gebied van podcasts maken, mode, DJ'en en beats produceren.
Cobra Academy (Cobra Museum)	2022, 2023, 2024	Jongeren (15-16 jaar) van een VMBO-college zijn uitgedaagd om een programma(-deel) te bedenken, te ontwikkelen en uit te voeren in of rond het museum voor hun eigen doelgroep. Ook hebben Cobra Academy leden een expositie georganiseerd en 'dating at Cobra' tijdens een 24hrs in het museum. Ook konden jongeren logeren en skaten in het Museum (Camping Kobra).

4. Amsterdam

De gemeente Amsterdam heeft de SPUK-gelden vanaf 2023 uit handen gegeven aan het Amsterdams Fonds voor de Kunst (AFK). Onder de noemer 'Nachtcultuur' is een regeling geopend, gericht op jongeren tussen de 18 en 27 jaar. Er is gekozen voor deze doelgroep omdat verwacht werd dat dit de grootste groep jongeren zou aanspreken. In de regeling is onderscheid gemaakt tussen drie treden, oplopend in hoogte van financiële bijdragen die konden worden aangevraagd. Het ging om de volgende drie treden:

- (1) Makersruimte: voor freelancers die minstens één jaar reeds deel uitmaken van de professionele makersscene in de nachtcultuur. Zij konden een tegemoetkoming van € 2.500,- in de huurkosten aanvragen van een atelier, studio-, repetitie- of opnameruimte in Amsterdam. Het bedrag werd verdeeld op basis van een loting, en dus niet op volgorde van binnenkomst.
- (2) Projecten: maker of organisator (natuurlijk persoon, eenmanszaak, stichting, BV of VOF) die actief zijn in de nachtcultuur en met hun artistieke werk een jong publiek in de nacht bereiken. Zij konden een aanvraag doen voor een projectsubsidie van € 5.000,-, € 10.000,- of € 20.000,-. Voor de twee laagste bedragen was het meesturen van een projectplan niet verplicht (wel het advies om dit te doen), voor het aanvragen vanaf € 20.000,- was een projectplan verplicht. Projecten diende als onderdeel van de beoordeling mondeling te worden toegelicht middels een pitch. Aanmeldingen werden op volgorde van binnenkomst behandeld.
- (3) Talentontwikkeling: stichtingen, BV's of VOF's die minstens twee jaar actief zijn in talentontwikkeling voor de nachtcultuur in Amsterdam konden € 50.000,- aanvragen, specifiek gericht op talentontwikkeling. Denk aan activiteiten voor de artistieke ontwikkeling van talent (tussen de 18 en 27 jaar), gericht op een professionele loopbaan in de (nacht)cultuursector, zoals een mentorprogramma. Aanmeldingen werden op volgorde van binnenkomst behandeld. Projecten diende als onderdeel van de beoordeling mondeling te worden toegelicht middels een pitch.

De regelingen zijn in 2024 uitgezet. Bij de makersregeling werd de eerste ronde op 22 april geopend en de tweede ronde op 30 september. Bij de projectsubsidies ging de eerste ronde open op 6 mei en de tweede ronde op 28 oktober. Binnen enkele dagen na de eerste rondes werd het plafond al bereikt. De talentontwikkelingsregeling heeft in totaal maar één ronde die op 4 november is opengestaan. Hiermee worden de resterende SPUK-bestede.

De communicatie richting de doelgroep verliep via de online kanalen van AFK en de instellingen op het gebied van nachtcultuur die zij in beeld hadden. Daarnaast zijn de gemeentelijke kanalen ingezet, evenals online uitingen van de wethouder. Fysiek zijn er informatieavonden gehost in clubs zelf, die de regeling vervolgens via eigen kanalen hebben gedeeld. Daarnaast is er in communicatie een rol gegeven aan de Nachtburgemeester van Amsterdam en is ingezet op mond-tot-mondreclame.

Proces

Eind 2024 is het gehele budget aan SPUK-gelden volledig ingezet, waarbij nadrukkelijk de bureaunkosten zo klein mogelijk zijn gehouden. Op deze manier is een zo groot mogelijk bedrag daadwerkelijk in de jongerendoelgroep en het cultuuraanbod geïnvesteerd.

De aanlooptijd voor AFK om een regeling op te zetten, was relatief kort. Een moeilijkheid hierbij was dat er een nieuwe doelgroep moest worden aangeboord, zonder dat daar gedegen onderzoek aan vooraf ging over het bereiken van de doelgroep. De georganiseerde focusgroepen zorgden er uiteindelijk wel voor dat de deelnemers aan de focusgroepen van het bestaan van de regeling afwisten, maar andere jonge initiatiefnemers nog niet. Wat bovendien niet meehielp is dat jongeren nog steeds een grote drempel ervaren om een aanvraag te doen. In reactie daarop zijn diverse inspanningen verricht om de drempel van de regeling vanaf het begin af aan zo laag mogelijk te houden. Dit alles zorgde in eerste instantie niet voor de gewenste outreach, bij de eerste ronde was het bereik van organisatoren van nachtcultuur beperkt tot een selecte groep aanvragers. Vervolgens is in de tweede tranche een ruimere groep aanvragers bereikt.

Er zijn over de hele linie met name aanvragen gedaan door kunstenaars en culturele instellingen met een speciale focus op jongeren. Ook enkele maatschappelijke organisaties in het sociale domein hebben aanvragen ingediend, maar zij hadden wel al in eerdere projecten een link met cultuur gemaakt.

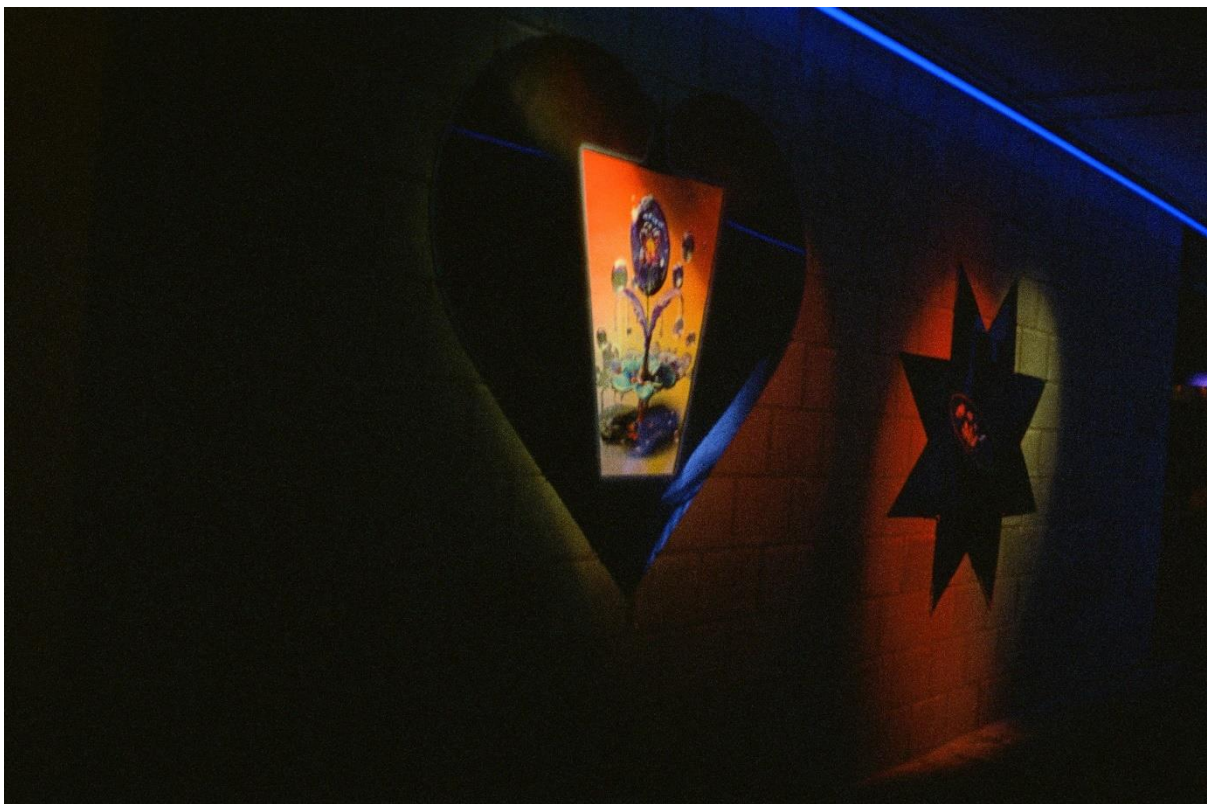

(Lucia Fernandez Santoro, Eternal Return (Iteration #2))

Resultaten

De aanvragen gingen voornamelijk om culturele activiteiten of meer experimentele programma's die anders geen plek hadden gevonden in het cultuuraanbod. Dat is een mooie ontwikkeling. Een concreet resultaat was een feest en radioshow waarbij uitgaan voor doven en slechthorenden centraal stond. Dit is heel goed ontvangen door de specifieke doelgroepen en ook internationaal opgepikt.

De meeste activiteiten waarvoor een aanvraag is ingediend, zijn echter nog niet uitgevoerd of worden op moment van schrijven pas uitgevoerd. Het proces van evaluatie is daardoor nog niet afgerond. Wel is al te zien dat het onderscheid tussen 'organisaties' en 'makers' niet heel scherp omljnd is. Onder 'organisaties' zijn ook vaak individuele makers ondergebracht, die invulling geven aan het programma.

(Alexandra Martens Serrano, Between Two Twilights and Charged With Eternity)

Door geld te investeren in nieuw aanbod gemaakt door en voor jonge mensen, is echter vanuit culturele instellingen de vraag aan de gemeente naar meer geld voor experiment toegenomen dan wel is de oproep luider geworden. De gemeente vindt het belangrijk om hiervoor geld vrij te maken, al gaat het om een beperkt budget waarmee de gemeente de sector kan bedienen. Jonge initiatiefnemers hebben vooral behoefte aan kleine bedragen om nieuwe initiatieven op te starten, zo blijkt. In die zin waren de SPUK-gelden en de opgezette regeling een druppel op de gloeiende plaat en zou dit eigenlijk een start moeten zijn van een structureel en omvangrijke impuls met bijbehorend budget. Er is nu een 'belofte' gemaakt aan de doelgroep die je als gemeente wil nakomen.

Aanvullend is de gemeente tot het inzicht gekomen dat de focus op jongerencultuur niet intern is belegd terwijl dit vanuit de huidige ontwikkelingen wel passend zou zijn. Een structurele investering in jongerencultuur staat door de opgezette regeling meer bovenaan de agenda.

	2022 - 2023	Voorjaar 2024 (ronde 1)	Najaar 2024 (ronde 2)
Beschikbaar subsidiebudget (AFK)	<i>Gelden doorgezet</i>	€ 350.000	€ 650.000
Toegekend subsidiebudget (AFK)	-	€ 290.000	€ 710.000
Aantal ontvangen aanvragen	-	74	72
Aantal toegekende aanvragen	-	42	39
Gemiddeld budget per toegekende aanvraag	-	€ 6.905	€ 18.205

Uitgelichte processen en projecten

Proces	Beschrijving
Jongeren-participatie in uitwerking regeling	De gemeente Amsterdam heeft het Amsterdams Fonds voor de Kunsten (AFK) de opdracht gegeven om de subsidieregeling uit te zetten. Aangezien dit voor het fonds nog een nieuwe doelgroep was, is aan de hand van enkele focusgroepen onderzoek gedaan naar een passende aanpak. Door te werken met enkele focusgroepen is de uiteindelijke regeling vormgegeven en aansluitend gemaakt op de doelgroep. Indien er een grotere aanlooptijd, capaciteit en middelen voor communicatie beschikbaar zouden zijn, zou het wenselijk zijn om zelf ook in de wijken informatieavonden te organiseren.

Project	Tranche	Beschrijving
ZEN – Voyage of Light (Koen Steger & Halrin Meijers)	2024	Jongeren en jongvolwassenen gebruiken elektronische muziek evenementen steeds meer als tool voor individueel escapisme, dan als een gezonde uitlaatklep. ‘ZEN - voyage of light’ onderstreept de positieve kant van de scene, en creëert via (de populariteit van) een elektronisch muziek evenement een plek voor mentaal welzijn met waarden als ontspanning, herstel, saamhorigheid en zingeving als leidraad. Als officieel onderdeel van ADE 2024 wordt De Waalse Kerk omgetoverd in een zen space.
Club RAUM	2024	RAUM zet zich in voor de ontwikkeling van elektronische muziek als kweekvijver voor lokaal muzikaal talent en tegelijkertijd als platform voor internationale namen. Een nachtclub met undergroundgevoel, die gemaakt is en gerund wordt door mensen uit de LHBTQ+ gemeenschap. Het project biedt een ruimte waar het publiek vrijelijk en veilig kan zijn wie ze zijn zonder angst of oordeel. Club RAUM is de clubvorm van Spielraum: Het bekende Amsterdamse LHBTQ+ feest dat sinds 2017 in verschillende clubs door de stad heeft plaatsgevonden.

5. Haarlem

In de gemeente Haarlem zijn de SPUK-gelden besteed met als doel het investeren in nachtcultuur en talentontwikkeling van jongeren in de leeftijd van 18 jaar en ouder. De focus lag daarnaast op festivals en activiteiten met een ruim bereik. In 2022 heeft de gemeente, gezien de beperkte tijd die er was om een regeling in te richten, een aantal partijen direct benaderd om een aanvraag in te dienen. Deze partijen zijn benaderd vanwege o.a. hun ervaringen met de doelgroep, expertise en netwerk in de stad. De aanvragen van deze partijen zijn op basis van de plannen gehonoreerd. Voor 2023-2024 is er wel een regeling ingericht, mede onder de aandacht gebracht van relevante doelgroepen door de culturele instellingen die het jaar daarvoor geld hebben gekregen om extra activiteiten op te zetten. Deze regeling heeft een open en laagdrempelig karakter. Bij het opstellen van de regeling is geput uit- en voortgebouwd op de recent aangenomen Nachtvisie². Ook is er veel aandacht besteed aan het laten participeren van jongeren, dus een bottom-up werkwijze vanuit de vraag en behoefte van de doelgroepen.

(Creative acces lab – De schuur Haarlem)

Proces

De beoordeling van de aanvragen is gedaan in samenwerking met de Jongerenraad (toen nog in opstartende fase, deze raad is in september 2024 formeel geïnstalleerd) en een externe partij. Het betrekken van deze Jongerenraad is door de gemeente als vernieuwend ervaren, leidend tot nieuwe inzichten alsook een inkijkje in de leefwerelden van jongeren. De gemeente heeft een aantal leden van de Haarlemse Jongerenraad gesproken tijdens het beoordelingsproces van de aanvragen voor de subsidieregeling 2023/2024. Een van de punten die jongeren belangrijk vonden rondom cultuur was geld: jongeren hebben over het algemeen weinig te besteden en daarom is het bezoeken van o.a. een theatervoorstelling of expositie voor veel jongeren niet mogelijk. De gemeente heeft de instellingen die subsidie ontvangen voor jongerenprojecten in 2023/2024 gevraagd om bij een voorstelling of activiteit een aantal gratis kaarten beschikbaar te

² <https://www.amsterdam.nl/kunst-cultuur/nacht-toekomst/>

stellen voor de jongerenraad en hun netwerk. Op die manier kunnen de jongeren die hebben meegedacht tijdens het beoordelingsproces laagdrempelig kennismaken met de instellingen en zien hoe de projecten in de praktijk verlopen. Een uitdaging betreft het betrekken van jongeren bij cultuur op de langere termijn en hoe je hen eigenaarschap geeft zonder de coördinatie te verliezen. In 2023-2024 is daarom via de regeling geld gegeven aan Stichting Talent and Dream (STaD) en Stichting Nachtwacht Haarlem zodat het geld direct bij jongeren terechtkwam om activiteiten te organiseren maar de gemeente wel het overzicht hield. Via Stichting Nachtwacht was het voor beginnende en opkomende makers en organisatoren uit Haarlem van 27 jaar en jonger mogelijk de Bijdrage Nachtmakers aan te vragen voor hun creatieve, nachtelijke carrière. €15.000 vanuit de SPUK gelden werden voor twee aanvraagrondes gefaciliteerd. Via STaD werd activiteitenbudget gefaciliteerd voor concepten van waar jongeren zelf mee konden komen. Eerdere succesvolle culturele concepten zijn hiermee ook voortgezet.

Naar aanleiding van de regeling 2023-2024 ligt het idee op tafel om, in samenwerking met de Jongerenraad, de regeling door te ontwikkelen. Van belang is het borgen dat niet alle aanbod in één wijk plaatsvindt, maar dat er een goede spreiding van activiteiten ontstaat waardoor zoveel mogelijk jongeren in de gemeente Haarlem bereikt worden. Het vinden van de benodigde (aanvullende) gelden is daarbij een uitdaging, met ook de voorwaarde dat zoveel mogelijk budget direct naar de activiteiten gaat zonder te veel (gemeentelijke) overhead.

Het SPUK-budget is volledig opgemaakt. De gelden in 2022 alsook de regeling in 2023-2024 werden aanzienlijk overvraagd waardoor strakke keuzes moesten worden gemaakt.

(Next Up -Triple Threat & Stadsschouwburg/Phil Haarlem)

Resultaten

Van de regeling 2023-2024 lopen er momenteel 20 projecten, waarvan sommigen gedurende het hele jaar verspreid zijn.

Een thema dat in veel aanvragen terugkwam, betreft diversiteit en toegankelijkheid. Hoe creëer je een aanbod dat voor iedere jongere aantrekkelijk is, met ook aandacht voor verminderde mobiliteit, subculturen en communities (queer community, activistische jongeren, niche disciplines, jongeren met een beperking)? Jongeren hebben overkoepelend behoefte aan plekken waar ze elkaar kunnen ontmoeten en waar ze mogen samenkomen om talenten te ontwikkelen. In de aanvragen kwamen allerlei goede initiatieven terug met als doel het bijdragen aan een verbeterde toegankelijkheid van cultuuraanbod.

	2022-2023	2023-2024
Beschikbaar subsidiebudget	€ 310.000	€ 589.400
Toegekend subsidiebudget	€ 310.000	€ 589.320
Aantal ontvangen aanvragen	13	40
Aantal toegekende aanvragen	13	20
Gemiddeld budget per toegekende aanvraag	€ 23.846	€ 29.466

Uitgelichte projecten

Project	Tranche	Beschrijving
Creative Access Lab (Toneelschuur producties)	2023-2024	Toneelschuur Producties en New Pack Inclusion Creators initiëren het eerste Creative Access Lab in Nederland. Doel is het verlagen van drempels van theater door, mét en voor mensen met een beperking. Tijdens dit Lab gaan (toekomstige) artistiek leiders van Nederland aan de slag om hun werk radicaal toegankelijk te maken. Zeventien makers, met en zonder beperking, zullen ruim drie weken in een speciaal gecreëerd laboratorium duiken, met als doel de drempels van theater te verlagen voor mensen met een beperking en handvatten te creëren voor een nieuwe artistieke taal.
Shout it Out (Slachthuis)	2023-2024	Slachthuis wordt zes keer overgenomen door jongeren. Ze krijgen hiermee de mogelijkheid om zelf een evenement te bedenken en te organiseren. Iedereen moet de kans krijgen om dit een keer te doen en daarom is het project "Shout It Out!" bedacht: voor jongeren, maar vooral door jongeren.
Aloha cultuurtour Haarlem (Stichting De Baan)	2023-2024	Aloha is een nieuwe community waarin jongeren met een licht verstandelijke beperking (LVB) eindelijk alles kunnen doen wat voor hun leeftijdgenoten heel normaal is, maar dan in een veilige omgeving, in hun eigen tempo, en met begeleiding door jonge vrijwilligers/maatjes waar het nodig is. Ze bezoeken diverse culturele projecten en instellingen in Haarlem.

6. Haarlemmermeer

De gemeente Haarlemmermeer heeft de SPUK-regeling aangeboden vanaf september 2023. Op basis van de regeling is de systematiek van de verdeelregel toegepast. In verband met het ad hoc beschikbaar komen van de gelden, is in 2022 een bedrag toegekend aan de grote culturele instelling in de gemeente die zich met jongeren en talentontwikkeling bezighoudt. Aangezien de huidige regeling eind december 2024 afloopt, maar er dankzij de landelijke verlenging de mogelijkheid is gekomen om ook in 2025 aanvragen (tot juli) en activiteiten (tot en met december) door te laten lopen. Daarom is de gemeente op dit moment bezig om een nieuwe verdeelregel op te zetten. In totaal wordt de SPUK-regeling in drie tranches uitgezet.

In de SPUK-regeling zijn voornamelijk de richtlijnen aangehouden die in de landelijke regeling aanwezig waren. Zo is ook de primaire doelgroep aangehouden van jongeren tussen de 12 en 27 jaar. Verder is in de regeling aan de voorkant benadrukt dat initiatieven die in aanmerking willen komen voor én door jongeren mogelijk gemaakt moeten worden.

Proces

De beoordeling van de aanvragen is uitgevoerd door team subsidies en de beleidsadviseur cultuur van de gemeente Haarlemmermeer. De ervaring was dat de gemeente en culturele instellingen gebruik moesten maken van 'ge Kunststelde' constructies om jongeren te bereiken. In de nieuwe verdeelregel die op dit moment wordt voorbereid worden de subsidieplafonds van maximaal € 80.000 per aanvraag aangepast om grotere impact te maken per project. Wanneer de volledige beschikbare gelden toegekend zijn, dan sluit de regeling, ook indien dat al eerder dan juli 2025 gebeurt.

(Yentl Bakker, Banner Aangaan)

Resultaten

De uitvoering van de meeste projecten loopt momenteel nog door, wat het meten van resultaten en bereik op dit moment lastig maakt. Onder de aanvragers waren voornamelijk instellingen aanwezig die al een subsidierelatie met de gemeente Haarlemmermeer hadden. Talentontwikkeling loopt in de gemeente veelal via een vaste instelling en bestaande structuren. Jongeren worden jongeren regulier bereikt via de programma's op scholen die de grote cultuurdeelname instelling organiseert. Verder zijn er relatief weinig organisaties en/of animo aanwezig in de gemeente om cultuurdeelname voor jongeren te organiseren.

De rode draad bij de aanvragers was met name duurzaamheid en creëren in de disciplines film, mode en muziek. De toegekende projecten hebben veelal het format van workshops en een presentatie moment aan het eind van het workshoptraject. De ervaring leert dat jongeren in de gemeente Haarlemmermeer nog niet zo bekend zijn met cultuur, maar er is in de afgelopen jaren met de SPUK-regeling een positieve eerste aanzet gemaakt.

	2022	2023 - 2024	2024 - 2025
Beschikbare subsidiebudget	€ 310.000	€ 294.700	€ 294.700
Toegekend subsidiebudget	€ 29.940	€ 504.264	<i>In proces</i>
Aantal ontvangen aanvragen	1	8	<i>In proces</i>
Aantal toegekende aanvragen	1	6	<i>In proces</i>
Gemiddeld budget per toegekende aanvraag	€ 29.940	€ 84.044	<i>In proces</i>

Uitgelichte projecten

Project	Tranche	Beschrijving
Maakplaatsen C Punt	2024	C punt zet maakplaatsen op voor jongeren tussen de 12-27 jaar die willen maken en de ruimte, tools, een locatie of een netwerk nodig hebben. Er wordt een integrale en interdisciplinaire aanpak gehanteerd, waardoor samen met jongeren aan een veilige en experimentele omgeving wordt gewerkt en daarop worden tools, begeleiding en aandacht aangepast. Vakgebieden zoals technisch, film, podium, verbeeldend, schrijvend, ontwerpend aan groen, wonen, klimaat, energie en makend komen in de maakplaatsen terug.
Festival Aangaan (Ruimtetijd / Fort Penningsveer)	2024	Ruimtetijd streeft ernaar om met AANGAAN niet alleen het creatieve potentieel van de deelnemers naar voren te brengen, maar ook de gemeenschap te betrekken en te inspireren. De focus op jongeren tussen de 12 en 27 jaar is hierbij cruciaal, aangezien deze groep doorgaans minder toegang heeft tot platforms waar ze hun talenten kunnen ontplooien. Gedurende een intense week krijgen de deelnemende kunstenaars onder begeleiding de ruimte om te experimenteren en hun creatieve grenzen te verleggen. De nadruk ligt op innovatie en samenwerking. Dit alles mondt uit in een festival dat iedereen met een interesse in creativiteit zal aanspreken

7. Hilversum

De SPUK-gelden zijn in de gemeente Hilversum, na verlenging van de uitgeeffermijn, vormgegeven in een beleidsregel voor jongeren van 14 tot en met 27 jaar met de focus op cultuurparticipatie, talentontwikkeling en het aangaan van samenwerkingen. Deze gemeentelijke beleidsregel is gedestilleerd uit het jongerencultuurbeleid van de Rijksoverheid en diverse nationale beleidsnota's en omvat de periode 2023-2024.

Concreet is de regeling opgedeeld in diverse treden met daar bijhorende bedragen die konden worden aangevraagd. Jongeren konden zelf tot een maximum van € 2.500 aanvragen voor een initiatief, culturele instellingen tot een maximum van € 25.000 en bij een samenwerking tussen meerdere professionele partijen gold er een maximum van € 50.000. Jongeren binnen de doelgroep hadden geen rechtspersoonlijkheid nodig, maar konden als natuurlijke personen aanvragen.

Wat betreft communicatie, is er een kleinschalige campagne opgestart om jongeren te bereiken om zelf initiatieven op te zetten.

(035 popprijs – Morel (Foto's van vorstin.nl))

Proces

Door interne personeelwisselingen duurde de opstart langer dan gepland, waardoor via diverse overleggen met de Rijksoverheid uitstel is aangevraagd voor de uitgeeffermijn van de SPUK-gelden. In 2022 was er daardoor nog geen regeling actief. De beleidsregel heeft betrekking op 2023-2024. Op moment van schrijven is er nog budget over maar worden er ook nog activiteiten uitgevoerd. Mocht dit aan het eind van 2024 nog steeds het geval zijn, kan de beleidsregel met een jaar verlengd worden.

Van belang is de laagdrempeligheid van de regeling waardoor ingespeeld kan worden op actuele kansen en innovatie gestimuleerd kan worden. Dit streven is nu gehanteerd door per aanvraag binnen vier weken een besluit te nemen. De budgetten waren zo ingericht dat ze snel afgehandeld konden worden zonder tussenkomst van het college, in 75% van de aanvragen kon deze 'snel-afhandeling' worden toegepast. Deze methode hoopt de gemeente ook ten aanzien van incidentele subsidies in de toekomst vaker te kunnen inzetten ten behoeve van een sterke en zichzelf vernieuwende gemeentelijke culturele infrastructuur.

Een uitdaging betreft het bereiken van de doelgroep en het inspelen op behoeftes van daadwerkelijk de jongeren zelf. De jongeren hadden vaak meer begeleiding kunnen gebruiken om projecten die hun interesse wekten verder uit te kunnen rollen zodat het ook het belang van andere jongeren in de gemeente zou kunnen dienen. Dat vormt voor de gemeente wellicht een aandachtspunt voor de toekomst. Bij een toekomstige regeling gericht op jongeren zou de gemeente bovendien sterker het onderwijs willen betrekken om de doelgroep aan te spreken. Jongeren kunnen dan met hun ideeën aankloppen bij culturele instellingen, waarna deze instellingen de aanvraag mee schrijven en indienen. Via een evenement zouden jongeren en culturele instellingen dan elkaar moeten worden gekoppeld zodat ze makkelijk in contact komen.

(Foto door Michael Bosboom, 035 Popprijs – XNMI (vorstin.nl))

Resultaten

In 2023 en 2024 zijn er in totaal 10 aanvragen ingediend door jongeren zelf, waarvan er 2 door de gemeente zijn gehonoreerd die potentieel toonden om op een grotere groep jongeren impact uit te oefenen. Daarnaast hebben verschillende culturele instellingen aanvragen ingediend.

Het merendeel van de aanvragen had betrekking op het maken van muziek, met daarin uiteenlopende genres waaronder musical, spoken word en singer-songwriting. De gemeente heeft met de toekenning van aanvragen actief geïnvesteerd in de lokale amateurmuziekketen waaronder opkomende popbands, festivals en een piano concours. Daarmee heeft de talentontwikkeling van jongeren in Hilversum een impuls gekregen.

	2022	2023	2024
Beschikbare subsidiebudget	€310.000	€ 294.700	€ 294.700
Toegekend subsidiebudget	-	€ 160.144	€ 446.326
Aantal ontvangen aanvragen	-	12	30
Aantal toegekende aanvragen	-	11	22
Gemiddeld budget per toegekende aanvraag	-	€ 14.559	€ 20.288

Uitgelichte projecten

Project	Tranche	Beschrijving
De 035 Popprijs (<i>De Vorstin</i>)	2023, 2024	Poppodium De Vorstin wil opkomende muzikale talenten uit Hilversum en 't Gooi kansen bieden om de volgende stap in hun carrière te zetten, zich te ontwikkelen en zich te presenteren aan een breder publiek. Daarnaast moedigen ze opkomende muzikanten aan om innovatieve en experimentele benaderingen van muziek te verkennen door aandacht te besteden aan actuele technologische ontwikkelingen als kunstmatige intelligentie en virtual- en augmented reality. Winnaars van de prijs worden een jaar lang begeleid in hun artistieke groei.
Kijkdoos project (<i>St. Mediaplein</i>)	2024	In verschillende workshop trajecten gaan jongeren aan de slag om de blik op Hilversum op een creatieve manier te laten zien. Dit gebeurt door kijkdozen te maken en dit door in een mobiel lab rond te laten reizen langs de bewoners door de verschillende wijken van Hilversum. Het jongerentraject komt tot stand i.s.m. Young Hilversummers.
Games in Concert, The Score (<i>Stichting Metropole Orkest en Globe</i>)	2023, 2024	Het educatieve project heeft als doel om jongeren te enthousiasmeren voor muziek door de speciaal ontwikkelde muziek-game van het Metropole Orkest i.s.m. Globe. Daarnaast zet het jongeren mogelijk aan tot het ontwerpen van games, of het spelen van een instrument. Het project mondde na 10 workshops uit in een activiteit waarbij jongeren met gamen het verloop van het concert konden bepalen.

8. Hoorn

In 2022 heeft de gemeente Hoorn de SPUK-gelden eerst incidenteel, zonder formele subsidieregeling, verleend aan culturele instellingen. Daarbij werd de beschikking van de landelijke overheid als leidraad genomen. Vervolgens is een regeling opgetuigd voor de periode 2023-2024, met daarin de verankering van drie aanvraagperiodes. Jongeren van 14 tot en met 27 jaar vormden de doelgroep waarvoor activiteitsaanvragen konden worden ingediend. Er is geen focus aangebracht inzake disciplines of bepaalde thema's. Voorop stond de inhoudelijke kwaliteit en dat activiteiten dienden bij te dragen aan jongerenparticipatie en de betrokkenheid van de doelgroep bij cultuur. Het vergroten van kruisbestuivingen en het geven van eigenaarschap aan jongeren zelf waren hierbij de belangrijkste uitgangspunten.

(JITS Festival)

Proces

De beoordeling van iedere aanvraag werd gedaan door als toetsingskader de genoemde focuspunten te hanteren (mate van participatie en eigenaarschap doelgroep, het ontstaan van kruisbestuiving). Bovendien is de landelijke regeling aangehouden en is er gekeken naar regelingen van andere gemeenten met als doel het geven van een impuls aan cultuurparticipatie van jongeren. Voor de beoordeling van alle aanvragen, heeft de gemeente samengewerkt met jongerenplatform Join The Project. Deze stichting is een formele adviesrol toebedeeld waardoor de doelgroep zelf aan tafel zat. Wanneer activiteiten werden beoordeeld die waren ingediend door één van de platforminitiatiefnemers, mocht de betreffende persoon niet mee beoordelen. Deze werkwijze werkte goed en naar ieders tevredenheid.

Aanvragen werden ingediend door met name culturele instellingen, maar ook een middelbare school diende een initiatief in. Er zijn nieuwe culturele ‘spelers’ zichtbaar geworden, ook organisaties die (nog) geen (structurele) subsidierelatie met de gemeente hadden. Daarnaast is er kruisbestuiving ontstaan tussen informele jongerenorganisaties en de meer traditioneel georganiseerde of gevestigde culturele instellingen. De subsidieregeling sloot goed aan bij de doelgroep en een meer flexibele werkwijze.

Het is nog onbekend op welke manier de overgebleven SPUK-gelden in 2025 besteed worden. Potentieel in de vorm van incidentele subsidies ofwel een 1 op 1 doorgang van de regeling.

Aandachtspunt is het kijken hoe beleid integraal kan worden gemaakt, zoals het aansluiten bij de nota inzake jeugdbeleid. De organisatie ‘Join the Project’ krijgt bijvoorbeeld financiering vanuit cultuur maar vormt ook een belangrijke hoeksteen binnen preventief jeugdbeleid. Daarom is het waardevol om te onderzoeken hoe een mogelijk toekomstige regeling vanuit meerdere domeinen samen kan worden ingericht. Ook ondervindt de gemeente volop de energie en prachtige projecten die met deze regeling in gang zijn gezet ten aanzien van jongerenparticipatie. De uitdaging ligt erin besloten om deze inzet te continueren.

(TOPS!)

Resultaten

Met financiële steun vanuit de regeling met SPUK-gelden zijn veel verschillende activiteiten georganiseerd. Verschillende projecten die zijn ondersteund hebben volop potentie om binnen de culturregio verder op te schalen door de bottom-up ontstaans- en werkwijze. Ook kwamen er projecten voorbij die de intrinsieke waarden van cultuur samenbrachten met sociaal-maatschappelijke doelen.

	2022	2023	2024
Beschikbare subsidiebudget	€ 310.000	€ 294.700	€ 294.700
Toegekend subsidiebudget	€ 220.458,50	€ 96.415,00	€ 375.457,86
Aantal ontvangen aanvragen	6	6	32
Aantal toegekende aanvragen	6	6	17
Gemiddeld budget per toegekende aanvraag	€ 36.743	€ 16.069	€ 22.086

Uitgelichte processen en projecten

Proces	Beschrijving
Jongeren-participatie in uitwerking regeling	De beleidsmedewerkers van de gemeente Hoorn hebben in het kader van de SPUK jongerenregeling samengewerkt met Stichting <i>Join the project</i> . Deze stichting is door en voor jongeren. Regelmatig komen ze samen om te praten over maatschappelijke thema's, zoals mentale gezondheid en inclusie. Zo willen ze zorgen dat jongeren de verbinding opzoeken en alles te bespreken is. Bij de beoordeling van de aanvragen van de SPUK jongerenregeling heeft stichting <i>Joint he project</i> een formele adviesrol gekregen. De gemeente heeft dit dan ook als een artikel (10) in de subsidieregeling opgenomen. De stichting heeft ook een eigen aanvraag ingediend, maar hier hebben ze uiteraard niet over geadviseerd.

Project	Tranche	Beschrijving
TOPS atelier (<i>De Blauwe Schuit + GGZ</i>)	2022, 2023, 2024	Creatief bezig zijn versterkt de veerkracht en daarom is het inloopatelier TOPS! opgericht. Jongeren tussen 14 en 21 jaar ontdekken onder leiding van professionele kunstvakdocenten en ervaringsdeskundigen hun talenten en ontwikkelen die verder. Onder het motto 'Doe wat bij je past en wat jij graag zou willen!' gaan ze creatief aan de slag met bijvoorbeeld spoken word, fotografie, tekenen, schilderen, theater of muziek. De bekende stadsdichter van Hoorn Levi Noë en beeldend kunstenaar STHOM zijn professionele docenten die de jongeren begeleiden in hun creatieve proces.
JITS festival (Stichting Work Heart Make Art)	2023	Het JITS Festival is een rijdend festival met muziek, kunst, theater dat in Hoorn en Alkmaar werd georganiseerd. Ze boden een dagbesteding, zorgen voor ontspanning en haalden jongeren uit hun sociale isolement. Het festival moet ook dienen als voorbeeld voor jong opkomende ondernemers, om innovatief te denken en hun dromen te blijven najagen.

9. Lelystad

De gemeente Lelystad heeft ervoor gekozen om de SPUK-gelden vanaf oktober 2023 in een regeling te onder te brengen, gericht op de doelgroep jongeren van 14 tot en met 27 jaar. Door te kiezen voor deze leeftijdsgroep was er aansluiting bij de doelgroepen waar het Jeugdfonds Sport & Cultuur zich eveneens op richt. De regeling is breed opgezet, met het borgen van een sociaal-maatschappelijke component om cultuurparticipatie van jongeren te bevorderen.

Betrokkenheid van de doelgroep stond centraal in de regeling met cultuur vóór en dóór jongeren.

(Jayden van Vliet, throw your own party)

Proces

Met het ad hoc beschikbaar komen van de SPUK-gelden, heeft de gemeente in 2022-2023 de culturele organisaties bij elkaar gebracht die zich bezighouden met de cultuurparticipatie van jongeren. Deze organisaties zijn toen samen gaan werken en hebben in gezamenlijkheid activiteiten opgezet. Al deze projecten zijn positief beoordeeld en uiteindelijk gerealiseerd. Deze collectieve manier van werken werd door iedereen als positief en verfrissend ervaren, mede omdat deze samenwerkingen wellicht niet tot stand waren gekomen wanneer iedere instelling een eigen aanvraag had ingediend. Nieuwe organisaties hebben elkaar leren kennen en er ontstonden kruisbestuivingen tussen domeinen (met name jongeren/welzijn en cultuur).

De ingediende aanvragen waren verschillend in de verzoeken voor ondersteuning van projecten die aan de gemeente werden gesteld. Waar sommige aanvragen gericht waren op activiteiten, behelsden andere aanvragen meer faciliteiten of investeringen die nog niet in een andere

subsidie zaten. Daarnaast konden sommige projecten niet uitgevoerd worden door te weinig draagvlak vanuit de specifieke gemeenschap, deze zijn uiteindelijk in een andere vorm gegoten waardoor ze toch konden worden gerealiseerd.

Met de meeste aanvragers onderhield de gemeente al een subsidierelatie. Nieuwe partijen kwamen met name uit het jongerenwerk. Specifiek zijn ook andere organisaties zoals het Leger des Heils uitgedaagd om cultuurprojecten met jongeren op te zetten. Dit leidde tot een verbreding van de organisaties die zich met cultuur voor jongeren bezighielden. Doordat dit bij organisaties uit andere werkgebieden leidde tot extra inkomsten, is het voor hen structureel interessanter geworden om activiteiten voor jongeren op te zetten. Dit is wat de gemeente betreft een positieve ontwikkeling omdat er nog meer kruisbestuiving ontstaat, en er integrale en domein-overstijgende aandacht voor het welzijn van jongeren ontstaat.

Een uitdaging betreft het meten van de gemaakte impact. De mentale gezondheid van veel jongeren is nog steeds kwetsbaar en structurele veranderingen vragen om genoeg tijd en geld en zijn bovendien onderhevig aan vele factoren. Maar er is duidelijk beweging gebracht in de samenwerking tussen verschillende doelgroepen en domeinen door de opzet van de regeling.

Op dit moment is nog niet het hele budget aan SPUK-gelden volledig besteed. Het is het plan om het overgebleven bedrag van € 142.051 in 2025 in te zetten voor een verlenging van de tijdelijke subsidieregeling die voor de verdeling van de middelen in 2023 – 2024 was ingericht.

(Jayden van Vliet, throw your own party)

Resultaten

In de aanvragen was er een mix waar te nemen tussen activiteiten en faciliteiten/ investeringen. Zo is er subsidie verleend aan broedplaatsen voor de talentontwikkeling van jongeren. Met de verleende subsidie kunnen zij activiteiten blijven ontwikkelen en begeleiding aanbieden. Poppodium Corneel gebruikt de subsidie om bands te ondersteunen. Daarnaast is er ook nieuwe ruimte ontstaan zoals bij de subsidieverlening aan een stichting die zich bezighoudt met dance/elektronische muziek. De meeste activiteiten worden momenteel uitgevoerd en krijgen daarom nu pas een specifieke invulling.

	2022 - 2023	2024
Beschikbare subsidiebudget	€ 604.700	€ 294.700
Toegekend subsidiebudget	€ 309.966	€ 437.700
Aantal ontvangen aanvragen	13	10
Aantal toegekende aanvragen	12	9
Gemiddeld budget per toegekende aanvraag	€ 25.831	€ 48.633

Uitgelichte processen en projecten

Proces	Beschrijving
Inzet geld binnen sociaal domein om meer jongeren aan te spreken	In de gemeente Lelystad is het Leger des Heils en andere sociale organisaties die binnen sociaal-maatschappelijke kaders ook actief zijn in jongerenwerk met een impulsbijdrage uitgedaagd om ook cultuurprojecten met jongeren te initiëren. Dit heeft geleid tot de verbreiding van organisaties in de regio die zich met cultuur voor jongeren bezighouden. Het feit dat er substantiële budgetten aan de regeling verbonden zijn, maakt dit voor deze organisaties ook interessant.

Project + organisatie / maker	Tranche	Beschrijving
Makerslab The Cube (De Kubus)	2023, 2024	De Kubus zorgt voor een professioneel begeleide makers- / try-out plek voor jonge creatieve makers. Het project richt zich op het verder ontwikkelen van makerschap, kennisuitwisseling, samenwerking en experimenteren op gebied van podiumkunst bij deze doelgroep. Jongeren van 14 t/m 27 kunnen zelf meedenken over hoe het makerslab er als ruimte uit komt te zien.
Throw your own party (Poppodium Corneel)	2023, 2024	Het poppodium gaat middelbare scholen langs om jongeren van 14 t/m 18 jaar te benaderen. Op de scholen worden de creatieve ideeën opgehaald voor het organiseren van een feest voor de eigen doelgroep. Daarna vindt de organisatie van dit feest, tot en met de uitvoering, plaats in nauwe samenwerking met de leerlingen.

10. Zaanstad

De gemeente Zaanstad heeft de SPUK Jongeren Impuls in drie tranches uitgezet verdeeld over de jaren 2022 t/m 2025. De eerste tranche is door het ad hoc beschikbaar stellen van de gelden vormgegeven als een Pilot Impuls Jongerencultuur Zaanstad waaraan verschillend (jongeren)organisaties, waarbij cultuurdeelname tot een van de kernbezigheden of affiniteiten behoorden, konden deelnemen. Vervolgens werd de tweede tranche in 2023 via een 'Jongeren Impuls' subsidieregeling uitgezet, waarbij de uitvoering van de projecten in 2024 lag. Daarnaast is er als onderdeel van de impulsregeling in 2023 een jongerencultuurraad, bestaande uit jongeren tussen de 14 en 27 jaar, ingesteld om de gemeente Zaanstad te adviseren. Het advies betrof de invulling van de derde en laatste tranche van de regeling in 2024-2025.

De gemeente Zaanstad heeft in subsidieregeling in 2023-2024 voornamelijk de richtlijnen aangehouden die in de landelijke regeling aanwezig waren. Zodoende is de doelgroep van de impuls 14 t/m 27 jaar. Ook is de regeling zo breed mogelijk gehouden om de diversiteit in disciplines te kunnen waarborgen.

(CNCPT)

Proces

In 2022/2023 nemen 9 (jongeren)organisaties³ die cultuurparticipatie gespreid over de gemeente Zaanstad tot één van hun kernbezigheden hebben en affiniteit hebben met jongerencultuur deel aan de pilot voor de SPUK jongerencultuur. Hiervoor zijn 4 penvoerders aangesteld.

Vervolgens was het voor de gemeente het een belangrijk aspect bij het ondersteunen van jongerencultuur om ook jongeren te betrekken bij de besluitvorming. Vanuit deze gedachte is in 2023 de tijdelijke jongerencultuurraad opgezet. De betrokken jongeren waren aangedragen door organisaties die hebben deelgenomen aan de Jongeren Impuls en kwamen bijeen onder begeleiding van een (externe) projectleider. In een adviesrapport beschreef de jongerencultuurraad aanbevelingen voor de derde tranche van de regeling. Ook kijken ze hierin verder vooruit naar hoe een impuls aan jongerencultuur in de toekomst vormgegeven kan worden, ook na afloop van de regeling. Bovendien gaat het in op wat jongeren van nu nodig hebben om te verbinden met cultuur en wat hebben de culturele partners nodig hebben om de doelgroep te bereiken.

De Gemeente Zaanstad heeft het advies overgenomen:

- Ondersteunen van 4 culturele organisaties die in de periode van oktober 2024 t/m maart 2025 verschillende activiteiten organiseren en actief samenwerkingsaanpak aangaan met andere partijen die eerder subsidie hebben ontvangen vanuit de Impuls Jongerencultuur; Bij de keuze voor deze vier organisaties is gekeken naar een goede spreiding in de stad en diversiteit aan disciplines. De focus is juist gelegd op instellingen die normaal gezien geen structurele subsidie ontvangen. Zodoende is er bij de laatste tranche gekozen voor vier sterke plekken in de gemeente.
- Investeren in de professionalisering van deze partijen. De Gemeente Zaanstad vraagt de partijen 10% van de totale begroting te investeren in professionalisering zodat het aanbod van de activiteiten verbeterd wordt. Partijen kijken zelf waar de behoefte ligt binnen hun organisatie en komen met een voorstel voor professionalisering.
- Investeren in een communicatieplatform voor en door jongeren, die deze culturele activiteiten bundelt en communiceert. Vanuit de behoefte van jongeren om een online plek te creëren werd 'Saentje'⁴ opgestart. Van oktober 2024 t/m maart 2025 zal Saentje, in opdracht van de Gemeente Zaanstad, communiceren over culturele activiteiten voor jongeren en bouwen aan een online community.

Specifieke zaken waarop gelet is in het proces van de impuls jongerencultuur, is het werken vanuit de vanuit passie en/of visie van de jongeren en culturele gemeenschap. Het is voor de gemeente Zaanstad een belangrijk aspect geweest dat deze mensen in hun kracht worden gezet. Ook wilden ze in de laatste tranche ruimte reserveren in de subsidiebudgetten aan de culturele organisaties om te experimenteren en zelf te ontwikkelen.

³ RAAZ, Zaanstad Live, De Groote Weiver, ZSAlliance, CNCPT, Stichting SiZa, ZAAAN=AAN, Theatermijn en Fluxus.

⁴ <https://saentje.nl/>

Als struikelblok werd ervaren dat er op verschillende momenten tijdsdruk werd gelegd op de besteding en uitvoering van de gelden. Indien er meer ruimte was geweest tijdens het proces, dan was er ook bij de aanvragende organisaties minder druk ervaren en was er meer ruimte geweest om tijdens het proces verder na te denken. Dat er uiteindelijk uitstel is gekomen begin 2023 en ook in 2024, gaf al meer rust in de uitvoering. Verder is het voor de gemeente Zaanstad van belang gebleken om de ambtelijke taal te koppelen aan de taal van de community. Een good practice voor beleidsmedewerkers is om de taal van communities te proberen te begrijpen.

Resultaten

Binnen de pilot hebben genoemde organisaties hebben o.a. een nieuwe plek voor cultuurdeelname door en voor jongeren gecreëerd, festivals en workshops georganiseerd, talentontwikkelingsprojecten aangeboden, samengewerkt met het sociaal wijkteam en de podia voor jongeren een impuls gegeven. Inhoudelijk was er o.a. aandacht voor crossovers tussen street art, ondernemen, mode en muziek; het gedeelde erfgoed van Suriname en Nederland en het laten excelleren en zichtbaar maken van een groep getalenteerde jonge, beginnende en opkomende creatievelingen en kunstenaars uit Zaanstad.

(Black Wall Street)

In de tweede tranche waren de podiumkunsten en The Culture de disciplines die in de aanvragen vaak terugkwamen. Daarnaast was ook inhoudelijke kennisdeling en talentontwikkeling een belangrijk thema bij aanvragers. Een bijzonder project was het interdisciplinair kunstenaarscollectief van hiphopartiest Ella John, die als verbinder voor jongeren in Zaanstad optreedt aan de hand van evenementen en netwerksessies. Momenteel zijn zij met de gemeente in de onderzoekende fase om cultuurcoaches vanuit hun netwerk in te stellen. Zo hebben zij zich ontwikkeld als samenwerkingspartner.

Vanuit de derde tranche lopen er op dit moment vier projecten die in 2024-2025 uitgevoerd worden. Zeer waarschijnlijk zullen alle subsidiegelden besteed worden in dit traject, maar door het uitstel naar 2025 is dit nog niet geheel helder op het moment van deze inventarisatie. Indien er gelden overblijven, zal het via de Grassroots-subsidieregeling Zaanstad aan projecten met dezelfde doelgroep besteed worden.

	2022 - 2023	2023 - 2024	2024 - 2025
Beschikbare subsidiebudget	€ 310.000	€ 294.700	€294.700
Toegekend subsidiebudget	€ 310.000	€ 294.700	€ 178.088
Aantal ontvangen aanvragen	4	n.b.	n.b.
Aantal toegekende aanvragen	4	11	4
Gemiddeld budget per toegekende aanvraag	€34.000	€24.558	€73.675

Uitgelichte projecten

Project	Tranche	Beschrijving
Black wall street	2023/2024 en 2024/2025	Dit is een nieuwe kunstzinnige plek in Zaanstad waar kunst, cultuur, educatie en talentontwikkeling centraal staan. Het is een plek waar verschillende culturen samenkomen om te leren over kunst en cultuur vanuit Afrika en de Afrikaanse diaspora. Tijdens het openingsweekend worden tal van verschillende activiteiten georganiseerd, waaronder een modeshow, tentoonstelling, paneldiscussies en dansworkshops.
ZS Alliance	2022/2023 (via penvoerder) en 2023/2024	Een organisatie die hiphop gebruikt om een bijdrage te leveren aan de maatschappij. Zij organiseren een ontwikkelingstraject waarin Zaanse talenten begeleid en ondersteund worden bij het ontwikkelen van vaardigheden en kennis op te bouwen, die nodig zijn om een professionele carrière als artiest te starten. Dit gebeurt o.a. via writers camps en faciliteren van optreedmogelijkheden. Zij hebben zowel een maatschappelijke als culturele rol in de gemeente, mede omdat sport en cultuur hier samenkomen.
CNCPT	2022/2023 (via penvoerder) en 2023/2024	Dit is een jong kunstcollectief en atelier in Zaanstad dat de creatieve community van Zaanstad samenbrengt door netwerkevenementen, infomarkten en paneldiscussies te organiseren. CNCPT.info adviseert diverse jonge makers uit verschillende disciplines hoe zij hun weg moeten vinden in de culturele sector.

Lessons learned voor SPUK talentontwikkeling 2025

Naast bijzondere voorbeelden en resultaten die bij de verschillende gemeenten al genoemd zijn, is het van belang om nog enkele ‘lessons learned’ te benoemen die voor een eventueel vervolg binnen de SPUK Talentontwikkeling 2025 toegepast kunnen worden. Hieronder zijn deze compact weergegeven.

1. *Incidentele financiering borgen*: Doordat deze SPUK gelden incidenteel zijn, en daarmee ook de uitwerking in regelingen van gemeenten, kan er op basis van deze regeling geen structurele doorontwikkeling plaatsvinden. Gemeenten moeten dus eigenlijk van tevoren al nadenken over hoe ze de incidentele activiteiten gaan opnemen in hun reguliere financieringsstromen nadat de regeling is afgelopen. Anders bestaat het risico dat alles wat is opgebouwd weer verloren gaat. Ook zou dan de ‘belofte tot betrokkenheid’ aan de doelgroep mogelijk weg kunnen vallen. Een interessante oplossing voor dit probleem, die door een van de gemeenten in 2024-2025 wordt toegepast, is: met de regeling een samenwerkingsexperiment uitvoeren, waarvan de lessen vervolgens in alle andere activiteiten doorgevoerd kunnen worden. Deze lessen kunnen natuurlijk ook in andere gemeenten en regio’s geïmplementeerd worden. In dit licht zou het kunnen lonen om als gemeenten af te stemmen waar welk experiment wordt uitgevoerd. Uiteindelijk kunnen alle gemeenten hier profijt van hebben.
2. *Doel van de regeling*: De interpretatie van gemeenten om de positieve effecten van cultuurdeelname in te zetten voor het ‘herstel’ van de doelgroep jongeren na de coronacrisis, heeft veelal geleid tot culturele ontmoetingsplaatsen of activiteiten die verbinding tussen jongeren voorop hebben staan. Ook eigenaarschap, ondernemerschap en creatieve ontwikkeling bleken elementen waarmee de doelgroep gestimuleerd werd om op sociaal, economisch en mentaal gebied stappen te kunnen zetten.
3. *Talentontwikkeling*: De activiteiten waarmee op een succesvolle manier talentontwikkeling bij jongeren gestimuleerd werd, bevatten allen de volgende factoren: (a) het bieden van een podium- of presenteerplek, (b) ruimte om zichzelf te ontwikkelen in groepsverband, (c) begeleiding van professionals, (d) actieve deelname aan workshops of leertrajecten en (e) disciplines die aansluiten bij interessegebieden van jongeren, met name muziek. Voor de betrokken culturele instellingen had deze talentontwikkeling als positief effect dat het programma of podium inclusiever voor jongeren werd gemaakt.
4. *Jongerenparticipatie in uitwerking regeling*: Wanneer jongeren of jeugdwerk betrokken werden in o.a. focusgroepen of adviesraden wisten de regelingen meer jongeren te bereiken die interesse toonden in de impulsregeling. De doelgroep 14 t/m 17 jaar zorgde voor meer uitdaging o.a. dan 18 t/m 27 jaar in verband met wettelijke kaders.

5. *Begeleiding jongeren in planaanvragen:* Waar jongeren de doelgroep waren, konden zij barrières ervaren in het aanvragen van de beschikbare subsidie vanwege complexe subsidie aanvraagproces bij gemeenten. In enkele gemeenten hebben partnerorganisaties van de gemeente jongeren kunnen begeleiden in het indienen van de aanvragen. Dit heeft een positief effect gehad op de toekenningen van aanvragen door jongeren.
6. *Jongeren in beeld:* Gemeenten die met partnerorganisaties werkten die jongeren al in beeld hadden, konden de doelgroep beter bereiken en konden daardoor sneller inspelen op de ervaringen en behoeften van jongeren. Ook merkten gemeenten dat geld vaak efficiënter weggezet kon worden door partners. Andersom kan ook: in een enkele gemeente is het geld ingezet om binnen bestaande samenwerkingen in het sociaal domein jongeren te bereiken op het gebied van cultuur.
7. *Eigenaarschap jongeren:* Een balans vinden tussen eigenaarschap en zelforganisatievermogen van de jongeren is voor gemeenten een uitdaging gebleken. Goede begeleiding, laagdrempelige instapmogelijkheden en de taal spreken van de jongeren zijn in het proces van aanvragen en de uitvoering van projecten van groot belang geweest.
8. *Samenwerking intern:* Het beleidsveld cultuur heeft aangetoond een goede verbinder te zijn tussen verschillende domeinen in de gemeenten, bijvoorbeeld bij domeinen als het jeugdwerk en sociaal domein. De regeling heeft bij verschillende gemeenten gezorgd voor betere domein-overstijgende projecten en interne communicatie, iets dat op langere termijn ongetwijfeld een positieve impact oplevert binnen de gemeentelijke organisatie.
9. *Besteding gelden:* In bijna alle gemeenten was het relatief eenvoudig om de gelden bij passende initiatieven weg te zetten en was er geen uitgebreide communicatiecampagne nodig. Wel zijn er keuzes gemaakt in het bestedingsbeleid, waarbij aan de ene kant meer kleine aanvragen toegekend zijn, bijvoorbeeld aan de jongeren zelf, en aan de andere kant meer grote samenwerkingsaanvragen toegekend zijn. Doordat veel projecten nog in de uitvoeringsfase zitten, is het lastig om de impact te duiden. Beide routes zorgden in ieder geval voor een andersoortige impact die na afloop pas iets over de kwaliteit en het bereik kunnen zeggen.
10. *Samenwerking in de regio:* De benoemde processen die uitgelicht als sprekende voorbeelden in deze publicatie gedefinieerd staat, zijn ook van toepassing op andere gemeenten. Een inhoudelijke kennisuitwisseling rondom de impuls jongerencultuur binnen de cultuurregio's (MRA en Noord-Holland Noord) zal de impact van de regeling verder kunnen versterken. Met name doordat in veel gemeenten de uitvoering van de SPUK jongerencultuur nog in 2025 doorloopt.

Colofon

Deze publicatie is tot stand gekomen in nauwe samenspraak met de beleidsadviseurs Cultuur van de Provincie Noord-Holland. We bedanken de beleidsadviseurs en -medewerkers Cultuur van de tien gemeenten uit de cultuurregio's Noord-Holland Noord en de Metropool Regio Amsterdam voor het delen van hun kennis en ervaringen gedurende de gesprekken.

CONTACTGEGEVENS

Cultuurslagers

Willem II Singel 8

6041HS, Roermond

info@cultuurslagers.nl

www.cultuurslagers.nl

Beeldmateriaal

Onder al het beeldmateriaal dat gebruikt zijn in deze publicatie staan de namen van fotograaf, maker en/of project benoemd. Wij hebben geprobeerd om alle rechthebbenden van gebruikt beeldmateriaal te achterhalen. Indien u van mening bent dat u rechthebbende bent en niet vermeld staat, laat ons dat dan weten.

Bijlage 1: Vragenlijst gesprekken gemeenten

1. Is de SPUK jongeren regeling uitgezet in 2022, 2023 en 2024? Zo ja, hoe?
2. Hoe zag de regeling eruit? (korte schets over regeling zelf en hoe jullie deze hebben opgebouwd en uit hebben gezet, is deze via de gemeente verlopen of hebben jullie dit uitgezet via andere organisaties?)
3. Op welke thema's/leeftijden hebben jullie binnen de regeling de focus gelegd en waarom is hiervoor gekozen?
4. Door wie is het m.n. budget aangevraagd in de regeling, waar was de grootste behoefte? Leeftijdsgroep, discipline? Zijn de projecten voornamelijk binnen de eigen gemeente gebleven?
5. Kan je van een van de uitgevoerde projecten uit de regeling zeggen dat het uitermate succesvol is geweest (en optioneel toepasselijk om uit te breiden naar andere gemeenten)?
6. Is het hele budget besteed? Zo niet, wat ga je daarmee doen?
7. Hoe is het proces binnen de gemeente gegaan vanaf het eerste bericht over de regeling en het daarna uitzetten ervan? Hebben jullie geleerde zaken toegepast in de jaren 2022,2023,2024.
8. Zijn er sprekende voorbeelden te benoemen in het interne proces van de regeling?
9. Wat zijn 'lessons learned' die je van andere gemeenten zou willen teruglezen in een publicatie?